

فرشتگان و فرشته‌شناسی در قرون وسطا

اثر: دیوید کیک

برگردان: علی مرادی

سرشناسه: کک، دیوید، ۱۹۶۵- م. Keck, David, 1965

عنوان و نام پدیدآور: فرشتگان و فرشته‌شناسی در قرون وسطا/اثر دیوید کک؛ برگردان علی مرادی.

مشخصات نشر: تهران: نشر ورا، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۴۲۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۷۲-۵۸-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان اصلی: Angels & angelology in the Middle Ages, 1998.

موضوع: فرشتگان (مسیحیت) -- تاریخ عقاید -- قرون وسطا، ۶۰۰ - ۱۵۰۰ م. فرشتگان -- کیش پرستش

Angels -- Christianity -- History of doctrines -- Middle Ages, 600 - 1500

شناسه افزوده: مرادی، علی، ۱۳۶۸-، مترجم

رده بندی کنگره: ۲/۹۶۶BT

رده بندی دیویی: ۳۰۹۰۲/۲۳۵

شماره کتابشناسی ملی: ۹۰۸۵۸۳۸

فرشتگان و فرشته‌شناسی در قرون وسطا

نویسنده: دیوید کک

برگردان: علی مرادی

مدیر هنری: رضا حیرانی

صفحه آرای: آتلیه هنری ورا

ناشر: نشر ورا

امور چاپ: نوین

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۱

تیراژ: ۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۷۲-۵۸-۷

نشر ورا

دفتر انتشارات:

تلفن و ایمیل: ۶۶۹۰۱۳۴۳ / ۰۹۱۲۳۲۷۸۹۱۶ / varabookpub@gmail.com

۲۷۰,۰۰۰ تومان

من چه در پای تو ریزم که پسند تو بود

سر و جان را نتوان گفتم که مقداری هست

پیشکش به خاک پای مادرم

مقدمه مترجم / ۹

مقدمه مؤلف / ۱۰

بخش یکم:

کتاب مقدس: بنیاد فرشته‌شناسی / ۱۷

فصل اول: طول کتاب مقدس ۱: تاریخ مقدس و آفرینش / ۲۳

- فرشتگان تاریخ / ۲۳

- آفرینش و سقوط: اختلافات و اجماع راست کیش / ۲۸

فصل دوم: طول کتاب مقدس ۲: فرشتگان، بنی اسرائیل و کلیسا / ۵۱

- فرشتگان و انسان‌ها قبل از نزول شریعت: ظهور و شمایل نگاری، ابدان،

تشخص و تعداد / ۵۱

- فرشتگان، شریعت و بنی اسرائیل: پرستش‌گران، حافظان و مجازات‌گران / ۶۷

- فرشتگان و تجسد: تبعیت از مسیح و مریم عذرا / ۷۴

- فرشتگان و کلیسا: {خدمات} مستمر، الگوهای برای کلیسا و دولت / ۸۰

- فرشتگان و داوری نهایی / ۸۴

فصل سوم: ژرفا و بلندای کتاب مقدس / ۸۷

- تمثیل‌ها، گونه‌شناسی‌ها، نفوذ فرشتگان در جهان خواننده / ۸۷

- سلسله مراتب فرشتگان / ۹۹

- مراتب شخصی و وظایف گوناگون آنها / ۱۰۹

- سلسله مراتب و کلیسای قرون وسطا / ۱۲۱

- نتیجه بخش اول: زیبایی و تناسب فرشتگان / ۱۲۶

بخش دوم:

فرشتگان، فیلسوف، و دانشگاه: ماهیت فرشتگان / ۱۳۱

فصل چهارم: مکتب مدرسی و تطوّر فرشته‌شناسی / ۱۳۹

- روش پرس‌وجو و روش‌های جدید فرشته‌شناسی / ۱۳۹

- علاقه مجدد به طبیعت و مابعدالطبیعه / ۱۵۴

- کتاب جمل و مطالعه تخصصی فرشتگان / ۱۶۱

فصل پنجم: ماهیت فرشته‌وار در قرن سیزدهم: شکوفایی فرشته‌شناسی قرون وسطا

/ ۱۶۹

- اصالت ماده - صورت: آیا فرشتگان ترکیبی از ماده و صورت هستند؟ / ۱۷۱

- شخصیت و معرفت / ۱۸۱

- محبت، لذت و غم / ۱۹۰

- مکان و حرکت / ۱۹۸

- نتیجه بخش دوم: محکومیت‌ها، نام‌گرایی و کمال / ۲۰۳

بخش سوم:

فرشتگان و نظام‌های دینی / ۲۰۷

فصل ششم: راهبان و سائلان / ۲۱۲

- راهبان، فرشتگان و نگاه فرشته / ۲۱۲

- فرانسیس قدیس، فقرای او و فرشتگان / ۲۲۳

فصل هفتم: فرشته‌شناسی فرانسیسی و بحران‌های فرقه فرانسیسی / ۲۳۳

- دفاع بوناونتورا از فرقه خود در پاریس / ۲۳۳

- یواخیم فیوره، کتاب مکاشفه و فرشتگان / ۲۴۲

- جرارد اهل بورگو سنت دونینو و امکانات بنیادی {انقلابی} فرشته‌شناسی / ۲۴۹
- نقش فرشته‌شناسی در وظایف رستاخیزشناسی فرانسیس و فرانسیسی‌ها / ۲۵۵
- گفت‌وگوهایی درباره شش روز آفرینش: ترکیب بزرگ فرشته‌شناسی / ۲۶۲
- نتیجه بخش سوم: پاپ‌های فرشته‌وار، فرانسیسی‌ها و محکومیت‌ها / ۲۷۴

بخش چهارم:

فرشتگان و کلیسای قرون وسطا / ۲۷۷

- فصل هشتم: تولد، بلوغ و اعمال مذهبی منظم بزرگسالان / ۲۸۷
- لقاح، حملات شیطانی و فرشته نگهبان / ۲۸۷
- غسل تعمید و پیوستن به جامعه فرشتگان / ۲۹۴
- پاکدامنی، ازدواج، عفت درون ازدواجی / ۲۹۶
- اعمال عبادی منظم / ۲۹۹
- ادعیه و وساطت فرشتگان / ۳۰۱
- عبادت مریم عذرا و اهمیت جبرئیل / ۳۰۴
- پاسخ به فرشتگان: دولیا یا لاتریا / ۳۰۷
- "جادو" و شفاعت ارواح / ۳۱۰
- عشای ربانی: احساس حضور فرشته‌وار / ۳۱۳
- جشن میکائیل مقدس و اعمال مذهبی سالیانه / ۳۲۱
- سرودها، موعظه‌ها، زیارت‌ها و یادگارها / ۳۲۴
- نمایش: اجرای فرشته‌شناسی / ۳۳۰
- اعتراف و نقش فرشتگان در توبه / ۳۳۳
- زنان و فرشتگان: متفاوت از تجربه مردان / ۳۳۶

فصل نهم: اعمال استثنایی بزرگسالان، مرگ و رستاخیز / ۳۳۸

- رؤیاهای و مکاشفه‌ها: مکاشفه‌های قدرت، اقتدار و خطر / ۳۳۹
- عرفان و وجد فرشتگان / ۳۵۱
- جنگ، آرمان‌های جنگ‌های صلیبی و محافظت فرشتگان / ۳۶۰
- مرگ و رستاخیز / ۳۶۵

نتیجه‌گیری:

پیامد فرشته‌شناسی قرون وسطا / ۳۷۳

یادداشت‌های مؤلف / ۳۷۹

David Keck, *Angels and Angelology in the Middle Ages*, Published by Oxford University Press, New York, 1995

برای اطلاعات بیشتر درباره کتاب می‌توانید به آدرس اینترنتی www.oxfordup.com مراجعه کنید. همچنین می‌توانید به آدرس ایمیل info@oxfordup.com مراجعه کنید. برای اطلاعات بیشتر می‌توانید به آدرس تلفن [+1 800 848 8639](tel:+18008488639) مراجعه کنید. برای اطلاعات بیشتر می‌توانید به آدرس پست orderdept@oxfordup.com مراجعه کنید.

مرداد ۱۳۸۶ - تهران

شماره ۱۲۰

۱۲۲ - در مورد ...

۱۵۶ - ...

۱۵۷ - ...

۱۵۸ - ...

۱۵۹ - ...

۱۶۰ - ...

۱۶۱ - ...

۱۶۲ - ...

فرهنگستان و گنجینه‌های عربی و وسط / ۱۶۳

۱۶۴ - ...

۱۶۵ - ...

۱۶۶ - ...

۱۶۷ - ...

۱۶۸ - ...

۱۶۹ - ...

۱۷۰ - ...

۱۷۱ - ...

۱۷۲ - ...

۱۷۳ - ...

۱۷۴ - ...

۱۷۵ - ...

۱۷۶ - ...

۱۷۷ - ...

۱۷۸ - ...

۱۷۹ - ...

۱۸۰ - ...

۱۸۱ - ...

۱۸۲ - ...

۱۸۳ - ...

۱۸۴ - ...

مقدمه مترجم

فرشتگان در منظومه الهیات مسیحی جایگاهی خاص را به خود اختصاص داده‌اند و این امر ناشی از حضور پررنگ آنان در کتاب مقدس است. متألهان مسیحی از آباء تا عصر حاضر در این زمینه قلم زده و آثار مفصل و مجمل فراوانی نوشته‌اند. اثر حاضر از دیوید کیك است که بر میراث آباء و کتاب مقدس تکیه زده است و با نگاهی جامع زوایای گوناگونی از نگاه قرون وسطا به فرشتگان را بررسی کرده است. دنیای مرموز قرون وسطا که کلیسا بر آن حکمرانی می‌کرد حاوی روایاتی دلنشین و جذاب از فرشتگان است که در زبان فارسی بسیار اندک به آن پرداخته شده است چه از حیث ترجمه و چه تألیف. لذا ترجمه این اثر انجام شد تا راهی برای مطالعه و سایر پژوهش‌های علمی تا حدی هموار گردد. در ترجمه حاضر سعی شد سه عنصر دقت، امانت و صحت رعایت شود تا حق ترجمه به جای آورده شود. این ترجمه بر مبنای کتاب زیر انجام شده است:

David Keck, *Angels and Angelology in the Middle Ages*, Published by Oxford University Press, New York, 1998

برای درک بهتر عبارات گاهی مطالبی در قلاب ذکر می‌شوند که از آن مترجم است اما هرآنچه که در پرانتز ذکر می‌شود متعلق به مؤلف است. در پایان کتاب نیز یادداشت‌های مؤلف که عموماً ارجاعات و توضیحات است ترجمه نشده‌اند زیرا برای عموم خوانندگان موضوعیت ندارند و متخصصان که خود بهره از زبان دارند می‌توانند از آن بخش استفاده کنند. در پایان از نشر ورا که شرایط چاپ این اثر را به بهترین شکل مهیا کرد تشکر می‌کنم.

فیضِ رُوحِ القُدُسِ ار باز مدد فرماید دیگران هم بکنند آنچه مسیحا می‌کرد

۶ مرداد ۱۴۰۱ - تهران

علی مرادی

مقدمه مؤلف^۱

از زیارتگاه‌های بزرگ وقف‌شده به میکائیل آرک انجل در مونت سن میشل و مونت گارگانو گرفته تا گمانه‌زنی‌های مابعدالطبیعی حکمای مدرسی بزرگ قرن سیزدهم، فرشتگان در چشم‌انداز فیزیکی، زمانی و فکری {ناحیه} غرب قرون‌وسطا نفوذ کردند. مجسمه‌ها، شیشه‌های رنگی، سکه‌ها، لباس‌های کشیشی و نشان‌های زائر همگی تصاویری از ارواح آسمانی را نشان می‌دادند. هر ۲۹ سپتامبر در عید سنت میکائیل، روحانیون در سراسر جهان مسیحیت برای میکائیل و هم‌پیمانانش موعظه و دعا می‌کردند. در قرن سیزدهم، فرشته‌شناسی به بخش رسمی و ضروری برنامه درسی الهیات در دانشگاه پاریس تبدیل شده بود، و بوناوتورا، آکویناس، و مدرسی‌های پیروشان ملزم به ایجاد نظام‌های پیچیده فرشته‌شناختی بودند. موضوعات مربوط به فرشتگان آنقدر فراگیر بود که نسخه خطی یک نمایشنامه مربوط به معجزه در قرون‌وسطا صحنه‌مراحتی را نشان می‌دهد که فرشته‌ای مردی را «با طی الارض» از مکانی به مکان دیگر می‌فرستد. در قرون‌وسطا فرشتگان در همه جا حضور داشتند.

چگونگی نفوذ فرشتگان در جامعه مسیحی قرون‌وسطا موضوع این کتاب است. (فرشته‌شناسی یهودیان و مسلمانان، هر دو موضوعات گسترده و مهم در جایگاه‌های خود، تنها تا حدی مورد توجه قرار می‌گیرند که فرشته‌شناسی مسیحی را تحت تأثیر قرار می‌دهند.) فرشتگان مسیحی قرون‌وسطا موضوعی با داستان‌ها و سؤالات بسیار است. چگونه فرشتگان جزء ضروری برنامه درسی در دانشگاه پاریس شدند؟ چرا فرشتگان در غسل تعمید ظاهر می‌شوند؟ چگونه و چرا فرشتگان برای بعضی از اعضای کلیسا عادی

^۱ مؤلف در مقدمه به بعضی از آثار فرشته‌شناسی اشاره می‌کند که در متن اصلی کتاب مفصلاً به آنها می‌پردازد لذا این بخش

کوتاه از مقدمه به علت تکرار ترجمه نشد. م

شدند؟ باورهای رایج در مورد فرشتگان چه بود و آیا این عقاید با فرشته‌شناسی‌های الهیدانان متفاوت بود؟

چرا بعضی از بدعت‌گذاران مانند آپر راین ادعا کردند که مرجعیت خود را از ارواح آسمانی می‌گیرند؟ کدام یک از باورهای فراوان مربوط به فرشتگان (و فرشتگان سقوط کرده) برای اولین بار در دوره قرون‌وسطا ظاهر شد، کدام یک به ارث رسیده بود، و کدام یک در حال تکامل به اشکال جدید بودند؟

به هیچ وجه روشن نیست که چگونه فرشتگان تقریباً با زوایای زندگی قرون‌وسطا مرتبط شدند. با وجود ظهور مجدد علاقه عمومی به فرشتگان، دانشمندان قرون‌وسطا توجه چندانی به ارواح آسمانی نداشتند. فرشتگان مانند مسیح یا کلیسا در مسیحیت محوری نیستند و مورخان و الهیدانان قرن بیستم به مسائل دیگری مشغول بودند. بنابراین، جامعیت کامل فرشته‌شناسی قرون‌وسطا و ارزیابی اهمیت آن هنوز ارائه نشده است. مسلماً، با توجه به اهمیت گسترده فرشتگان برای مردان و زنان قرون‌وسطا، موضوع فرشته‌شناسی قرون‌وسطا مغفول‌ترین موضوع در مطالعات قرون‌وسطا است. با این حال، چندین محقق جنبه‌های فرشته‌شناسی قرون‌وسطا را مورد مطالعه قرار داده‌اند، و کار آنها دریچه‌هایی را به بعضی از آموزه‌ها، شیوه‌ها، مجادلات و متونی باز می‌کند که با هم تعامل جامع دنیای قرون‌وسطا با فرشتگان آسمان را تشکیل می‌دهند.

بیشتر مطالعات جدید فرشته‌شناسی قرون‌وسطا تقریباً بر رویکرد مدرسی به فرشتگان متمرکز است. انگیزه‌ای که پاپ لئو سیزدهم در سال ۱۸۷۹ به فلسفه و مابعدالطبیعه مسیحی بخشید، نوتومیست‌هایی مانند اتین ژیلسون و ج.دی. کالینز را به کشف جنبه‌های فلسفی فرشته‌شناسی مدرسی با دقت فراوان سوق داد. فصل‌های آثار ژیلسون در مورد فرشته‌شناسی‌های آکویناس و بوناوتورا در کتاب‌های وی درباره فلسفه مسیحی شاید روشن‌ترین توضیحی باشد که تا به حال درباره فرشته‌شناسی مدرسی نوشته شده است. فلسفه توماس درباره فرشتگان اثر کالینز جزئی‌ترین تحلیل از ریشه و معنای فرشته‌شناسی مجتهد فرشته‌وار است (سنت منشأ این لقب را هم به خلوص آموزه‌های آکویناس و هم به

شخصیت آسمانی او نسبت می‌دهد).^(۱) این مطالعات نشان می‌دهد که متفکران برجسته جهان مسیحیت قرون وسطا، الهیدانانی مانند آکویناس و اوکام، مجذوب فرشتگان بودند و رازهای آنان را مُجدانه کشف و پی می‌گرفتند. از نظر حکمای مدرسی، جهان هستی به وجود فرشتگان نیاز دارد و الهیدان مسئولیت ویژه‌ای در کشف و توصیف ماهیت متعالی آنان دارد. مقالات اخیر ماریا ال. کولیش، نانسی ون دیوزن، و ادیت سیلا نشان می‌دهد که هنوز کار مهمی وجود دارد که حتی در این زمینه مشهور از فرشته‌شناسی مدرسی باید انجام شود.^(۲) گروه مهم دیگری از مطالعات ثانویه در مورد فرشتگان که شامل آثاری از دانیل کالاهان، نورا اشتاین فون بادیتز و اولگا روژستونسکی است به بررسی آئین میکائیل آرکانجل مقدس پرداخته است. در میان همه فرشتگان، میکائیل در قرون وسطا بسیار مهم تر بود. وقتی بوناوتورا این روح {یعنی میکائیل} و نقش او را در نظام تدبیر الهی برای پاپ‌ها، کاردینال‌ها، فرانسیسی‌ها، بیگومین‌ها و مردم عادی می‌ستاید، غیرعادی نیست. منشأ فرقه میکائیل مقدس مبهم باقی مانده است. با وجود این، در اوایل قرن هشتم، زیارتگاه‌های مهمی در مونت گارگانو در جنوب ایتالیا و در مونت سن میشل در نورماندی وجود داشت. (به نظر می‌رسد که میکائیل به مکان‌های مرتفع علاقه دارد و زیارتگاه‌های زیادی بر روی کوه‌ها و تپه‌ها ساخته شده است که در آنجا بر مؤمنان ظاهر می‌شود). در سراسر اروپا، مسیحیان کلیساها و نمازخانه‌های متعددی را برای این فرشته وقف کردند که طبق کتاب مکاشفه ۱۲، غالب بر شیطان و عوامل اوست.

چهار بخش این پژوهش فرشتگان گریزان را به صورت موضوعی دنبال می‌کند، از مبانی کتاب مقدسی فرشته‌شناسی قرون وسطا بواسطه ملاحظات مدرسی در مورد ماهیت فرشتگان، تا کاربردهای فرشته‌شناسی در مراتب دینی و در نهایت نقش‌های فرشتگان در کلیسای قرون وسطا همچون یک مجموعه. این پژوهش به لحاظ تاریخی در چارچوبی الهیاتی پیش می‌رود و سیر تحول تاریخی عناصر فرشته‌شناسی خاص را در هر یک از حوزه‌های موضوعی بررسی می‌کند. نقاط اجماع و اختلاف نظر مشخص خواهد شد، اما

من با ترجیح دادن بحث گسترده بر برنامه فرشته‌شناختی قرون وسطا به‌عنوان یک کل تمرکز کرده‌ام تا بر تحولات تاریخی طولانی و خاص یا استدلال‌های اعتقادی دقیق.

دو بخش اول این پژوهش در مورد کتاب مقدس و الهیات آکادمیک، "حقایق" اساسی در مورد فرشتگان، محتوای اعتقادی رسمی باورهای قرون وسطایی را در مورد ارواح آسمانی نشان می‌دهد. این دو بخش گزاره‌های راست‌گویی را در مورد فرشتگان (مانند تعداد آنان و این‌که آیا آنان بدن طبیعی دارند) ارائه می‌کنند که توسط الهیدانان برجسته قرون وسطا ارائه شده است. بخش اول، «کتاب مقدس: بنیاد فرشته‌شناسی»، این بررسی را آغاز می‌کند زیرا کتاب مقدس مبنایی برای همه تأملات مسیحی در مورد فرشتگان فراهم می‌کند. فرشتگان در سراسر کتاب مقدس حضور دارند و همه خوانندگان آن باید با آنان روبرو شوند (حتی اگر فرشتگان را اسطوره‌زدایی کنند همانطور که بسیاری از خوانندگان مدرن انجام می‌دهند). برای مسیحیان قرون وسطا کتاب مقدس منبع اصلی برای درک زندگی و دنیای خود بود. همانطور که کتاب مقدس فرشتگان را در خدمت مؤمنان، پرستش خدا، تنبیه شرور، یا روشنگر روح معرفی کرد، برنارد کلرووی، هیلدگارد از بینگن، یاکوبوس و ژراچین و معاصرانشان از فرشتگان انتظار داشتند که همین وظایف را در زمان خود انجام دهند. فصل‌های اول و دوم به این مطالب اساسی اختصاص داده شده است.

فصل آخر از بخش یکم اصول تفسیری قرون وسطا را درباره فرشتگان کتاب مقدس در زمینه روابط گونه‌شناختی بین داستان‌های فرشتگان در کتاب مقدس و جهان قرون وسطا بررسی می‌کند. هم روایات تحت‌اللفظی کتاب مقدس و هم خوانش‌های مجازی از کتاب مقدس، پیوندی بی‌واسطه بین فرشتگان خاورمیانه و مسیحیان غرب قرون وسطا ایجاد کردند. خوانندگان قرون وسطا نه تنها تداوم تاریخی خود را با داستان‌های کتاب مقدس تشخیص دادند بلکه آن را با پیشگویی‌های تمثیلی و پیش‌تصورات بعضی از معاصران ایشان و تجربیاتشان از فرشتگان پیش‌بینی کردند. کتاب مقدس همچنین نشان داد که انواع و مراتب مختلفی از فرشتگان وجود دارد - سرافیم، کروبیان، پاورها، پرنسیپلیتی‌ها و غیره - و نقش آنان در تفسیر و تفکر قرون وسطا پایان فصل است.

بخش دوم، «فرشتگان، فیلسوف و دانشگاه: ماهیت فرشتگان»، به بررسی دگرگونی ناشی از ادغام مفاهیم و مقوله‌های منطقی، معرفت‌شناختی و مابعدالطبیعی ارسطویی در فرشته‌شناسی سنتی و نسبتاً پیچیده‌ای می‌پردازد که قرن سیزدهم به ارث برده بود. اگر کتاب مقدس اصول فرشته‌شناسی را فراهم می‌کرد، فلسفه بت‌پرستان مفاهیم و روش‌های الهیاتی را ارائه می‌دهد که الهیدانان قرون وسطا را قادر می‌سازد تا اسرار فرشتگان را با صحت و دقت زیادی کشف کنند. در قرن سیزدهم، فرشته‌شناسی به یکباره به یک علم مسیحی و ترکیبی تبدیل شد. فصل ۴ به بررسی راه‌هایی می‌پردازد که در آنها منطق ارسطویی و تکامل دانشگاه پاریس در قرن‌های دوازدهم و سیزدهم با هم ترکیب شدند تا هم دامنه و هم تکنیک‌های فرشته‌شناسی قرون وسطا را تغییر دهند. تکامل از فرشته‌شناسی پتریارکی که در اوایل قرون وسطا به ارث رسید، همانطور که در آثار برنارد کلروویی دیده می‌شود به آثار مدرسی اولیه رابرت پولن، و در نهایت به فرشتگان پیچیده آکوناس و همکارانش رسید که به وضوح این روند دگرگونی و گسترش را آشکار می‌کنند.

در حالی که دو بخش اول این مطالعه بر عناصر اعتقادی و مقدماتی فرشته‌شناسی متمرکز دارد، بخش سوم و چهارم به بررسی کاربرد باورهای فرشتگان در کلیسای قرون وسطا می‌پردازد. بخش سوم، «فرشتگان و نظام‌های دینی»، به بررسی روش‌هایی می‌پردازد که در آن فرشتگان برای گروه‌هایی مانند بندیکت‌ها، سیسترسی‌ها و فرانسیسی‌ها تبدیل به هنجار شدند. فصل ۶ بر راهبان متمرکز است. برای صومعه‌نشینان، فرشتگان الگوهای قدرتمندی از عفت، اطاعت و فداکاری هستند. تا حدی به دلیل این‌که مسیح در قالب سرافیم بر فرانسیس قدیس ظاهر شد، فرانسیسی‌ها حتی بیشتر از اعضای دیگر فرقه‌های مذهبی، فرشته‌شناسانی اختصاص یافته به این سنت بودند. در فصل ۷ مشاهده می‌شود که آثار بوناوتورا که هم به فرشته‌شناسی راست‌گیش و هم کژآئین فرانسیسی می‌پردازد، شدیدترین و پایدارترین برخورد قرون وسطایی با فرشتگان را در بحبوحه بحران‌های کلیسا تشکیل می‌دهد.

بخش چهارم، «فرشتگان و کلیسای قرون وسطا»، راه‌هایی را بررسی می‌کند که در آن فرشتگان نه تنها با الهیات مدرسی و مراتب دینی بلکه با هر جنبه‌ای از کلیسا ادغام شدند. این بخش با تکیه بر باورهای رسمی الهیاتی که در فصل‌های قبل ایجاد شد نقش فرشتگان در کلیسای قرون وسطا را در وسیع‌ترین دامنه ممکن ارائه می‌کند. فصل‌های ۸ و ۹ زندگی فرد مسیحی را به عنوان ابزاری اکتشافی می‌پذیرند. این فصول با ادامه هر مرحله از زندگی از تولد تا بلوغ و مرگ، راه‌هایی را بررسی می‌کنند که در آن فرشتگان بر زندگی‌ها و اعمال مذهبی قرون وسطا تأثیر می‌گذارند. هم باورهای عادی در مورد فرشتگان (مانند فرشتگان نگهبان) و هم کاربردها و انتظارات غیرعادی از فرشتگان (مانند عرفان) مورد بررسی قرار می‌گیرند. برای مسیحیان قرون وسطا فرشتگان از تجربیات و انتظاراتشان از مراسم مقدس، بازی‌های رمزآلود، وسوسه‌های شیطانی، دعاها، تقویم کلیسا، آیین مریم مقدس و هر عنصر دیگری از زندگی مذهبی‌شان جدایی‌ناپذیر بودند.

در نهایت، نتیجه پژوهش با ترکیب مطالبی از کتاب مقدس تا موقوفات کلیسا، از مابعدالطبیعه تا نمایشنامه‌های رمزآلود، از پرچم‌های نبرد شوالیه‌ها تا اعمال عبادی راهبان و مردم عادی، «برداشت فرشته شناسی قرون وسطا»، همه را با هم به تصویر می‌کشد و ویژگی‌های خاص این موضوع شگرف را تعریف می‌کند.